

در آمدی بر ارتباطات و تعاملات فرهنگی در جهان معاصر

علی شکری نوده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درآمدی بر ارتباطات و تعاملات فرهنگی در جهان معاصر

تالیف:

علی شکری نوده

دانش آموخته دکتری مدیریت و برنامه‌ریزی امور فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی

انتشارات موجک

سرشناسه: شکری نوده، علی، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: درآمدی بر ارتباطات و تعاملات فرهنگی در جهان معاصر / تالیف علی شکری نوده.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۲۲۰ ص.

شابک: ۷-۰۹۶-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۴۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: فرهنگ و جهانی شدن

Culture and globalization: موضوع

موضوع: ارتباط

Communication: موضوع

رده بندی کنگره: HM۶۲۱

رده بندی دیویی: ۳۰۶

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۰۴۶۳۷

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: درآمدی بر ارتباطات و تعاملات فرهنگی در جهان معاصر

تالیف: علی شکری نوده

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۲۲۰ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: بهار ۱۳۹۸، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۴۰۰۰۰۰ ریال، شابک: ۷-۰۹۶-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق

چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب

بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیشگفتار ۱

فصل اول: فرهنگ ۳

۱-۱ مقدمه ۳

۲-۱ تعریف و مفهوم فرهنگ ۶

۳-۱ تعریف‌های کلاسیک فرهنگ ۱۰

۴-۱ تعریف‌های توصیفی از فرهنگ ۱۲

۵-۱ تعریف‌های نمادین از فرهنگ ۱۳

۶-۱ دریافت‌های ساختاری از فرهنگ ۱۵

۷-۱ اهمیت و جایگاه فرهنگ ۲۲

فصل دوم: جهانی شدن ۲۷

۱-۲ مقدمه ۲۷

۲-۲ پیشینه جهانی شدن ۲۹

۳-۲ تاریخچه جهانی شدن ۳۱

۴-۲ تعریف جهانی شدن ۳۴

۵-۲ مفهوم جهانی شدن ۴۶

۶-۲ روند جهانی شدن ۶۰

۶۱..... ۷-۲ جهانی شدن به مثابه مدرنیزاسیون

۶۸..... ۸-۲ رویکرد پست‌مدرن

فصل سوم: جهانی شدن فرهنگ ۷۹

۷۹..... ۱-۳ مقدمه

۹۰..... ۲-۳ دیدگاه‌های کلان در خصوص جهانی شدن فرهنگ

۹۳..... ۳-۳ جهانی شدن فرهنگی

۹۵..... ۴-۳ جهانی شدن، تنوع فرهنگی و کثرت‌گرایی فرهنگی

۹۷..... ۵-۳ پیامدهای جهانی شدن فرهنگ

۹۸..... ۶-۳ امپریالیسم فرهنگی

۹۹..... ۷-۳ رویکردهای فرهنگی در مواجهه با جهانی شدن

۱۰۲..... ۸-۳ خاص‌گرایی فرهنگی

۱۰۲..... ۹-۳ عام‌گرایی فرهنگی

۱۰۳..... ۱۰-۳ آمیزش و همزیستی فرهنگی

۱۰۳..... ۱۱-۳ تحول و تعالی فرهنگی

۱۰۴..... ۱۲-۳ همگونی فرهنگی (یکسان‌سازی فرهنگی)

۱۰۴..... ۱۳-۳ هم‌افزایی فرهنگی

۱۰۵..... ۱۴-۳ رویکردهای متفاوت درباره فرهنگ جهانی

۱۰۷..... ۱۵-۳ فرهنگ مصرفی به مثابه فرهنگ جهانی

۱۰۸..... ۱۶-۳ فرهنگ پسا‌مدرن به مثابه فرهنگ جهانی

فصل چهارم: رسانه و ارتباطات ۱۱۱

۱۱۱..... ۱-۴ مقدمه

۱۱۳..... ۲-۴ دلایل توجه به رسانه‌های ارتباط جمعی

۱۱۴..... ۳-۴ نظریه‌های کلاسیک رسانه

- ۴-۴ مدل تاثیر محدود رسانه‌ها ۱۱۴
- ۴-۵ نظریه‌های انتقادی و فرهنگی ۱۱۶
- ۴-۶ دیدگاه‌های ارتباطی و فرهنگی اندیشمندان مکتب فرانکفورت ۱۱۷
- ۴-۷ نظریات پست مدرنیسم ۱۲۰
- ۴-۸ نظریه‌های تفسیرگرایی ۱۲۲
- ۴-۹ رسانه و سیاست‌گذاری رسانه‌ای ۱۲۴
- ۴-۱۰ ویژگی‌های وسایل ارتباط جمعی ۱۲۸
- ۴-۱۱ عوامل مؤثر بر رسانه‌ها ۱۳۴
- ۴-۱۲ کارکردهای رسانه ۱۳۸
- ۴-۱۳ تغییر مفاهیم تولید و توزیع رسانه‌ای ۱۴۱

فصل پنجم: رسانه و جهانی شدن فرهنگ ۱۴۵

- ۵-۱ مقدمه ۱۴۵
- ۵-۲ دیپلماسی ۱۵۰
- ۵-۳ دیپلماسی عمومی سنتی و نوین ۱۵۰
- ۵-۴ دیپلماسی فرهنگی ۱۵۲
- ۵-۵ دیپلماسی رسانه‌ای ۱۵۲
- ۵-۶ دیپلماسی رسانه‌ای و سیاست خارجی ۱۵۶
- ۵-۷ دیپلماسی رسانه‌ای و هویت ملی ۱۵۸
- ۵-۸ دیپلماسی رسانه‌ای و تصویر بین‌المللی ۱۵۹
- ۵-۹ تأثیرات جهانی شدن بر سیاست فرهنگی ۱۶۱
- ۵-۱۰ جامعه اطلاعاتی (فرصت‌ها و تهدیدات) ۱۶۴
- ۵-۱۱ شبکه‌های اجتماعی مجازی ۱۷۱
- ۵-۱۲ جهانی شدن و شبکه‌های اجتماعی مجازی ۱۷۳

فصل ششم: ارتباطات فرهنگی ۱۷۵

۱-۶ مقدمه ۱۷۵

۲-۶ پیشینه تاریخی مطالعات بین فرهنگی ۱۷۶

۳-۶ فلسفه ارتباط بین فرهنگی ۱۷۷

۴-۶ ارتباطات فرهنگی ۱۷۹

۵-۶ ارتباطات بین فرهنگی ۱۸۰

۶-۶ ارتباطات میان فرهنگی ۱۸۳

۷-۶ ارتباطات درون فرهنگی ۱۸۴

۸-۶ شکل‌های ارتباط بین فرهنگی ۱۸۵

۹-۶ اهداف دولت‌ها از برقراری روابط فرهنگی با سایر کشورها ۱۸۸

۱۰-۶ روابط فرهنگی زیربنای تحکیم صلح جهانی و امنیت ملی ۱۸۹

۱۱-۶ تعاملات فرهنگی ۱۹۰

۱۲-۶ تبادل فرهنگی با تأکید بر تکنولوژی‌های ارتباطی ۱۹۱

۱۳-۶ تبادل فرهنگی با تأکید بر جهانی شدن ۱۹۴

۱۴-۶ موانع تبادل فرهنگی میان ملت‌ها ۱۹۵

۱۵-۶ راهکارهای افزایش تبادل فرهنگی ۱۹۶

منابع ۱۹۹

منابع فارسی ۱۹۹

منابع لاتین ۲۱۶

پیشگفتار

جهانی شدن امروز به عنوان یک روند ایجاد فضای واحد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در سیاره زمین شناخته می‌شود. این نشان دهنده این واقعیت است که فرهنگ جهانی روند مختلف توسعه اجتماعی و فرهنگی، ظهور الگوهای جهانی مصرف و مصرف‌گرایی، پرورش شیوه زندگی جهان وطنی، گسترش جهانی گردشگری، گسترش آموزش و پرورش در مقیاس جهانی، و کاهش در حاکمیت دولت‌های ملی را به ارمغان می‌آورد (پتروسکی^۱، ۲۰۱۱).

امروزه ضرورت ارتباطات و تعاملات فرهنگی بر کسی پوشیده نیست. بر اساس این واقعیت که جهانی شدن مستلزم آگاهی جدید از جهان به عنوان یک فضای واحد و محلی که در آن همه افراد با انواع پس زمینه و تفاوت‌های فرهنگی نیاز به تعامل دارند، توجه به مسائل مربوط به ارتباطات بین فرهنگی، روابط بین فرهنگی و تعامل فرهنگی و عوامل بهبود آنها بیش از پیش مورد نیاز است. بویژه برای کشور ایران که هم بر اساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و هم طبق توصیه‌های دین اسلام با برقراری ارتباطات و تعاملات فرهنگی می‌تواند زمینه‌های ترویج و معرفی ارزش‌های دینی و ملی را فراهم آورد.^۲ حرکت در راستای توسعه و تکامل فرهنگی و تحقق کامل رشد و بالندگی فرهنگی در کشور، مستلزم وجود شرایط و مقدماتی است که در میان آنها تعاملات فرهنگی صحیح با دیگر کشورها، نقش و جایگاه ویژه‌ای دارد.

^۱ Petrovski

^۲ در قرآن نیز به خلقت گوناگون امت‌ها و ملت‌ها اشاره و دلیل این گوناگونی، شناخت ملت‌ها از یکدیگر معرفی شده است (حجرات/ ۱۳). طبیعی است که شناخت امت‌ها از یکدیگر جز از راه ارتباط، تبادل نظر و گفت‌وگو امکان نخواهد داشت. قرآن، علاوه بر آن که بر روابط اجتماعی میان انسان‌ها تأکید فراوان دارد، آنان را به سیر و گردش در میان سایر اقوام و ملل و سیاحت در زمین فرامی‌خواند (آل عمران/ ۱۳۷، انعام/ ۱۱، نحل/ ۳۶، نمل/ ۶۹، عنکبوت/ ۲۰ و روم/ ۴۲) و به اندیشه و تفکر در احوال دیگر ملل و اقوام ترغیب می‌کند؛ این امر، خود بیانگر توجه اسلام به لزوم تعامل و ارتباط میان ملت‌ها و پرهیز از گوشه‌گیری و انزواست.

به اعتقاد اکثر نظریه پردازان همگرایی، ارتباطات و تبادل فرهنگی از مهمترین کارکردهایی است که می تواند زمینه ساز همگرایی منطقه ای و جهانی شود و با گسترش ارتباطات فرهنگی نیاز به همفکری و تبادل نظر بیشتر ضرورت پیدا می کند.

کتاب حاضر با هدف آشنایی خوانندگان با مباحث مرتبط با فرهنگ و آموزش های فرهنگی در جامعه ی معاصر، طی شش فصل به شرح زیر تدوین و تنظیم شده است:

فصل اول به فرهنگ و جایگاه آن در جامعه اختصاص دارد.

در فصل دوم پیرامون جهانی شدن، مطالبی ارائه شده است.

فصل سوم، جهانی شدن فرهنگی را به بحث گذارده است.

در فصل چهارم پیرامون رسانه و ارتباطات، مطالبی به بحث گذارده شده است.

فصل پنجم پیرامون رسانه و جهانی شدن فرهنگ نگاشته شده است.

فصل ششم پیرامون ارتباطات فرهنگی نگاشته شده است.

علی شکری نوده

بهار ۱۳۹۸

کتاب حاضر با هدف آشنایی خوانندگان با مباحث مرتبط با فرهنگ و آموزش‌های فرهنگی در جامعه‌ی معاصر، طی شش فصل به شرح زیر تدوین و تنظیم شده است:

فصل اول به فرهنگ و جایگاه آن در جامعه اختصاص دارد.

در فصل دوم پیرامون جهانی شدن، مطالبی ارائه شده است.

فصل سوم، جهانی شدن فرهنگی را به بحث گذارده است.

در فصل چهارم پیرامون رسانه و ارتباطات، مطالبی به بحث گذارده شده است.

فصل پنجم پیرامون رسانه و جهانی شدن فرهنگ نگاشته شده است.

فصل ششم پیرامون ارتباطات فرهنگی نگاشته شده است.

